

مُشَاطِقِ

اداره مخصوصه

درسعادنده باب عالی جاده سنده

محل اداره :

انظار :

مسکونه موافق آثار جديده مع المنونه

قبول اولنور

درج نبدله بن آثار اعاده اولغاز

دين ، فلسفه ، ادبيات ، حقوق و علوم دن باحث هفته لق رساله در

مؤسسه لری : ابوالملا زين العابدين - ح . اشرف اديب

تاريخ تاسيسي :

۱۱ نموز ۳۲۴

درسعادنده لمخه سی ۵۰ پاره در

قیرلادن مقوا بورو ايله کوندر يلمبرسه سنوی
۲۰ غروش فضله آلير

درسعادنده پوسته ايله کوندر يلمبرسه ولايات بدلی اخذ اولنور.

سنه لکی

التي آيانی

۴۰

۴۰

۶۰

۸۰

۸۰

درسه دتده

ولاياتده

مملك اجنبیه ده

عدد : ۳۷

۳۰ ربيع الاخر ۳۲۷ پنجشنبه ۷ مایس ۳۲۵

ایکنجی جلد

نخاست قرآنی

سورة حدید آیت - ۲۰

﴿اعلموا انما الحیوة الدنیا لعب ولهو وزینة وتفاخر بینکم وتکاثر فی الاموال والاولاد کمثل غیث اعجب الکفار نباته ثم یریح فتریه مصفراً ثم یکون حطاماً و فی الآخرة عذاب شدید ومغفرة من الله ورضوان وما الحیوة الدنیا الا متاع الغرور﴾

[بوقرارگاه فانی بردار الم وخیال اولوب صرف اکا عائد امورک برطاقم یهوده متاعب وتخیلاتدن عبارت بولندیغنه وآره صره ابتسام ایدن سرور واحتشامی ایهه سریع الزوال اولمغه کندوسی قطما اعتماد وربط قلبه شایان اولدیغنه اشارت اوله رق شویله بیوریلور :] بیلک [ای پرستشکاران دنیا] که حیات دنیا آنجق لعب [وبازیجه] در [نفسکزی اتعاب ایلدیگکز امور طفل فریب بازیجه لر در ، بر فائده یی مفید دکدر] و لهودر [نیزی اعمال صالحه وفضائل علیه دن مشغول ایدر لهویاتدر] وزینتدر [دلربا جامه لره کوزل مطیه لره نظره پیرا کاشانه لره دائر زیب و آرایش لدر] واره کزده [نسب وحسب لره] تفاخر در وکثرت اموال واولاد ایلله مباحاتدر . [حیات دنیا] بارانی اندیرر ، انک نزولیه حاصل اولان نبات زراعی مستغرق حظ وصفا ایتکده ایکن چوق کچمه دن قوررده سن او [آبدار اولان] نباتی صارارمش کوررسین ، صکره [اوقلا نوب] قیرتی دوکوتی اولور [ایشته دنیانکده حالی بو اولوب اولعیات ولهویات اوزیب وزینتدر اوکندیسیله تفاخر وتباهی ایدیلن شیر سرعتله زائل اولور . بونلر کوکل ویرمک دلبسته اوله جق شیر دکدر . دنیایه انهما کدن تنفیر ایچون امور دنیانک حقیر اولدیغی بووجه ایلله بیان بیورلدقن صکره شمدی ده نشئه اخرانک نعم مقیمنی تحصیله ترغیب وعذاب الیمدن تحذیر ایچون آخرتک فحامت شاننه وبونده کی لذات و آلامک نه قدر عظیم اولدیغنه اشارت اوله رق بیوریلور که دنیایه پرستش ایدنلر ایچون [آخرته عذاب شدید و] اعمال دنیادن مقصدلری آخرت اولانلر ایچون عظیم [غفران و] حدویان تقدیر اولنه ماز [رضای الهی واردر . حیات دنیا] بتون بتون دنیایه طالوبده انی آخرته ذریعه اتخاذ ایتیانلر ایچون [انجق متاع غروردر] ظاهرنده کی آلایش وزینته الدانه رق کوکلک میل ایتدیکی ساخته چوروک قیمتسر مالدر]

معلومدر که خلق وایجاد دنیاده حکمت عظیمه الهیه واردر ، دنیا وما فیها عبث خلق اولنمیشدر . کتاب اللهده ﴿انحسبتم انما خلقناکم عبثاً﴾ وارد اولمشدر . دیگر بر موضعنده ﴿وما خلقنا السماء والارض وما بینهما باطلا﴾ بیورلمشدر . هم برده حیات بتون نعمتک اصلی در ، حیاتسر هیچ بر نعمت ظهوره کلمز . ﴿کیف تکفرون بالله وکنتم امواتاً فاحیاکم﴾ نظم شریفده جناب خلاق صنوف نعمدن اولای حیاتی ذکر ایلهرک خلق حیات ایلله عظیم منت ایدیور . بونلر

دلاکت ایلر که حیات دنیا مذموم دکدر ، مذموم اولان ، حیات دنیایی طاعة الله اعمال حسنه یه صرف ایتوب متابعت هوا وهوسه صرف ایدنلر در ، الهی آخرتی وظیفه انسانی ایتوب اونوتوب بتون . بتون دنیایه طالانلر ، فضائل اخلاقیه یی ترک ایدرک حظوظ نفسانیه سنه اسیر اولانلر ، امور محقره دنیایی برشی صانوب بونلر ایلله تفاخر وتباهی ایدنلر ذم اولنیور . یوقسه سن ایش کورمه الکی ایشه اوزاتمه ، طور دیغک یرده طور ، چاقلمش میخ کبی یرکدن قیملدومه ، جناب رب کریمک بودنیاده قوللری ایچون خلق ایلدیکی اصناف نعم ولذاتدن صاقین استفاده ایتمه دیمک دکل . بونلر امر اولمق شویله طورسون برچوق مواضعده شدتله تأکید ایلله نهی ایدلمشدر . بو عالم اسبابده اسباب معیشته توسل ایتیانلر آج چبلاق بی مسکن وماوی قالور . حیات افراد ، حیات جمعیت ، اعزاز کلمه الله العلیا هپ اکتساب ایلله اولور معادن ، نباتات ، حیواناتدن ظهوره کلن زیب و آرایشلر نعم و طبیاتده حیات دنیاده اهل ایمان ایچون خلق وایجاد بیورلمشدر ﴿من حرم زینة الله التي اخرج لعباده والطیبات من الرزق﴾ . بونلر بشقه بو حقیقت عالیله اولان کلام الله بشقه . هیچ شبهه یوقدر که عقل مستقیم ، ذوق سلیم اصحابی بورالینی فرق واذعان ایدر . قاصر الادراک اولانلر بوکبی حقائق عالیله یی کندی سوء فهملرینه کوره تفسیر ایدرلر ویاخود کروه مخالفینه کور کورینه پیرو اولورلر . نته کیم ﴿عن من قنع ذل من طمع﴾ حدیث شریفی بر دستور اخلاقی ایکن انلر سوء تلقی ایدرلر . صورت مشروعه ده سعی وجهد ایلله حصوله کلش مکاتبات ایلله قناعت اولنوب سرقت ، غصب ، امانته خیانت کبی نامشروع صورتلر ایلله خلقک امواله طمع اوله رق اطاله دست تعدی ایدلما سنه ارشاد ایلدیکی واکتساب مشروعی تحدید ایدوبده شومقداردن ، زیاده چالشمه یی ، اغنیاء شا کریندن اوله یی ، ارباب احتیاجه دست لطف و احسانکزی اوزاته جق درجه ثروت وغنا حاصل ایتیک ، جامع مدرسه لر کو پرلر خسته خانه لر داراللعجزه لر پایه بیلله جک صورته ، تجارت سلوک ایلله یی ، شرکتلر عقد ایتیک ، تشبثات عظیمه ده بولیمک ، کبی بر معنایی نه عبارة نه دلالة متضمن بولمدیغی حالده بو حدیث شریفه عامیانه اعتراض ایدرلر . ینه بوقیل هذیانلردن اوله رق کروه مخالفینک ، [قدره اعتقاد پای بند ترقی اولدیغنه] دائر سخیف رایلرینه قول باطللرینه حواله سمع اعتبار ایدرلر . قدر هر خصوصده فرمان فرما در برشی مقدر اولمینه حصوله کلز . بتون اشیا قدره تابع ومسخردر . دنیاده هیچ بر مسلک معتبر یوقدر که قدره اعتقاد ایتسون . هیچ بر حکیم حقیقت شناس یوقدر که قدری انکار ایتسون . فقط صورارز سکا ای غافل ویا متغافل ! قدره اعتقاد ایلله سعی وجهد واکتساب ارمه سنده نه مناسبت بولیور سینده قدره اعتقاددن پای بند ترقی اولمق معناسنی ویا نتیجه سنی استنباط ایدیور سین ؟ قدره اعتقاد ایدنلرک اوکنده شو شیء مقدر و بو شیء غیر مقدر دیه ترسیم اولمش بر خریطه بولنیورده انلرده اوخریطه یه باقورق معطل می اوتور یورلر صانیور سین ؟ بویله

دکل . مقدرات ام الکتابه صورت قطعیه ده مسطور در . فقط بوکاجنب
باریدن بشقه کیمسه مطلع دکلدر . لوح محفوظه مکتوب اولان شیر
ایسه مشیت الهیه کوره محو و اثبات اولنور . علی کلا الحالین بزمقدراتی
ظهورندن اول قطعا بیامه یز . وسعمنک یتشیدی مرتبه چالیشور جبالارز
نتیجه سنده نه ظهوره کلورسه انجق اوزمان قدر بویه ایش دیرز .
جناب حق قولرینه عقل و عرفان احسان ایش ، کندیلرینه اراده
ویرمش . حسن اولان شیرلی امر . قبیح اولانلری نبی بیورمش ،
اگر قدره اعتقادسک ذهاب فلسدک کبی تعطیل اموردن و هرکسک
ایی کوتو ایستدیکی وجه ایله حرکت ایلندن عبارت اولایدی بونلر
بیهوده ، شرائع و تکلیفات عبث اولور ایدی . بر آدم سعی وجهدی
ترک ایتسه ، یابرکیمسه یی ذم و قدح ایلسه ، یابرینک مالنی سرقت و یا غصب
ایتسه ، یابر معصوم الدمی قتل ایلسه ، او آدمه عتاب ، تعزیر ، مجازات می
ایدیلور ، یوقسه قدر بویه ایش ، دیه انک بو ایتدکلری خوش می .
کوریلور . شق ثانی اوزره معامله ایدلسه شهسز نظام و مصالح عالم
معطل و مختل اولور . جناب حقک ملک و ملکوتنده دیله دیکی وجه ایله
تصرف کایمی مسئله عالیه سی بشقه ، معاملات و تکلیفات بحی بشقه
دعای مستجاب اولیانلردن بری ده اوکیمسه درکه سعی وجهدی ترک
ایله اونده اوطوردرده یارب بنی مرزوق ایت دیه سویله نور . حق
جل و علا حضرتلری اکا دیرکه بن سکا طلب ایله امر ایتدم می ، بنم
﴿ فاتشروا فی الارض وابتغوا من فضل الله ﴾ قولی ایشتمدکی . ینه
مستجاب الدعوه اولیانلردن بری اوکیمسه درکه مالنی اسراف ایله تلف
ایدردنه یارب بکا عوضنی احسان ایت دیمکه باشلار . جناب حق اکا
دیرکه بن سکا اقتصاد ایله امر ایتدم می ، بنم ﴿ والذین اذا انفقوا لم یسرفوا
ولم یقتروا وکان بین ذلک قواما ﴾ قولی ایشتمدکی .

کله مانحن فیله : سعید بن جبیر حضرتلرندن مرویدرکه ﴿ دنیا
متاع غروردر ، اگر سنی طلب آخرتدن مشغول ایدرسه ... اما سنی طاب
رضاء الله دعوت ایلرسه او حالده نه کوزل متاع و نه کوزل وسیله در ﴾
دیمش حدیث شریفده ﴿ نعم المال الصالح للرجل الصالح ﴾ وارد اولمش

مال را کزهر حق باشی محول

نعم مال صالحی کفتش رسول

شوی

ماحصل ، آیت کریمه حیات دنیایی حسن استعمال ایتیوب بلکه
محضا حظوظات نفسانیله یی اجرا ایچون امور دنیا ایله مشغول
اولانلری ، انلر ایله تفاخر و تباهی ایدنلری تحقیر ایدیور
و حظوظات نفسانیله عائد اشیا سریع الزوال اولوب دکل اعتماد وربط
قلبه ادنی میل ورغته بیه لائق و شایان اولدیغنی تصویر بیوریورکه
نه غراء بر حقیقتدر .

حکایه اولنورکه یونان قدمای حکما سندن « سولون » و قتیله اناطولینک
« لیدی » نام خطه قدیه سنده حکمدار اولان « قره زوس » ک دعوتی
اوزرینه لیدی نهک پاتختی بولنان « ساروس » شهرینه کلمش ایدی .

قره زوس بر کون سولونه مالک اولدیغنی خزینه لری کوستره رک و شوکت
و مکتندن بختیارلغندن بحث ایدرک « سن پک چوق یرلر طولاشدک
وپک چوق آدملر کوردک . بو کوردیکک ذوات ایچنده سنجه اک
بختیار اولان کیمدر » دیه سؤال ایدر . قره زوس سولونک اغزنندن
ایلک اول کندی اسمنی ایشیده جککه منتظر ایدی . فقط انتظارینک
خلافته اوله رق سولونک « تلوس نامنده بر آتله لیدر » دیمسیله قره زوس
فوق الحد تعجب ایدر و کندی ذهابجه شهرتکیر عالم اولسی اقتضایدن
بویه بر ذات عالینک اسمنی اولسون ایشتمدیکندن طولایی محجوب
اوله رق تلوسک کیم اولدیغنی صورار . سولون شو جوابی ویرر ؛
« تلوس آتله کی کوزل و معمور بر شهرده تولدا ایدوب حضور و راحه ایچنده
سن شیخوخته واصل اولمش و محاسن اخلاق ایله متصف اولاده نائل
اولدینی کی انلرک اولادینی دخی کورمشدر . تلوس کندینه لازم
اوله جق قدر ثروته دخی مالک ایدی . نهایت وطنک دشمنی ایله
حرب ایدرک شانلی صورتده وفات ایشدر . خلوص کوستریله جک
قدر بیوک مسندلرده بولمیدینی حالده اتله لیر متشکراً کندیسنه بر
علامت انتخار رکز ایشلردر ، حالاده تلوسک نامنی کمال حرمت
ورعایتله یاد ایدرلر » .

بو جوابدن قره زوسک جانی صقیلور و تلوس سدن صکره کیمی
بختیار بیلدیکنی سؤال ایدر . سولون اسپارته لی ایکی نقیر قرنداشی
ارائه ایلر . بونک اوزرینه قره زوس ارتق حدتی ضبط ایده میوب
« بنم ثروت و سامانک هیچ می حکمی یوق . بنم حالم بو ذکر ایتدیکک
عادی آدملرک حاللرندن ده می اشاغی قلیور » دیر . سولون ایسه
شو یولده مدافعه ایدر : « بن افکار و مطالعاتی عرض ایدیورم .
عمریکزی نه صورتله اکمال ایده جککزی بیله مدیکم حالده بن سزک
بختیارلغکز حقنده نه دیه بیلورم . انسانک عمر طبیعیسی یتمش سنه در ،
یتمش سنه ده یکر می بش بیک بشیوز اللی کون وار ، بو قدر کون
ایچنده انسانک حال و حرکتجه بری برینه بکزر ایکی کون بولماز ،
شو حالده عاقبتکزی بیلیمکسزین نصل بن سزه بختیار سکز دیه بیلورم » .

فی الحقیقه اره دن چوق کچمز ، قره زوس بر برینی متعاقب بر چوق
بیلله ره دوچار اولور . اوافخار ایلدیکی اوکوندیکی شیرلندن برربر
چیقار . نهایت کی خسرو ایله اچیلان محاربه ده کی خسرو ساروسک اوکونه
قدر کلوب شهری فتح ایلر . قره زوس ، ثروت و سامانی شویله طورسون
سلطنتی ایله حریتی دخی غائب ایدر . کی خسرو قره زوسی اسیر و مال
و ملکنی ضبط ایلر . اوزمانک اسرای حرب حقنده کی معاملات
نارواسندن اولق اوزره کویا کی خسرو قره زوسی احراق بالنار ایتمه
قرار و یروبد قره زوس آتله طوغری کتوریلنجه « آه سولون ،
سولون » دیه بر صیحه اورر ، کی خسرو مراق ایدوب سولونک کیم
اولدیغنی سؤال ایلسنه جواباً قره زوس دخی « سولون او ایله بر ذاتدرکه
سوزینی صحتنی بتون پادشاهلرک خزینه لرینه دیکشمز ایدم » دیدکدن
صکره سولون ایله اولان محاوره مذکوریه نقل و حکایه ایدر .

متکلملر ، دیگر بر طاقم مجتهدلر اهل دینک سرداری اولدقلری حالدہ خلیفہ یہ عسکرلک ایدیلورلر . دین اولانجه قوتیلہ ، عقیدہ اسلامیه اولانجه شوکتیلہ تابان . بوتون علما رفاهیت معیشت ایچنده ، خیر و سعادت ایچنده حریت فکریہ ایچنده کندی دینلرندن اولانلرله باشقه دینہ تابع بولانلر آرسنده ذرہ قدر فرق یوق .

ایشته بر منصف قارئہ بنخلہ برابر کلیر ، بو عالمی کورنور ، بو مسلمانلرک حالہ باقارسہ دینک علمہ قارشى نہ قدر مساعده کار ، نہ قدر سمیع اولدیغنی اکلا یه رق دیرکے : طوغریسی بوراده دین حلم ایله ، کرم ایله توصیف اولنه بیلیر ؛ بوراده دینک مدنیت ایله فصل ائتلاف ایدہ بیلہ چکی عیاناً کورولور . بو حکمت پرور علمادن حریت فکر ونظر اوکره نیله بیلیر ؛ عقل ایله وجدان آرسنده فصل مسالمت حصوله کله بیلہ چکی بولنردن تحصیل ایدیلہ بیلیر .

بزده علم ایله دین آرسنده هیچ بر زمان منازعه ظهور ایتمه مشدر . آنجق علمای دین ایله ارباب علم آرسنده فکرلری سلسله تقییددن ، قبلری مرض تقلیددن آزاده قالش احرار بیننده حدوثی پک طبیعی اولان بعض اوافق تفک اختلاف آرا تحدت ایتمشدر . یوقسه بربرینه آتوب طوتمق ، سوکوب صایمق ، لقبیر طاققی رذیلہ سی حمد اولسون طویولما مشدر . هیچ کیمسه مناظرینه زندیقسک ! کافر سک ! بدعتچیسک ! دیمه مش ، یاخود بوکاکدزر بر هرزه تفوه ایتمه مشدر . کذلک هیچ بر عالم برکونه اشکنجه یه محکوم اولما مشدر ؛ مکرکه جماعت آرسنه تفرقه القاسنه ، آسایش خالقک اخلاثنه چالیشمش اولسون . او زمان طبیعی وجودک تخلیصی ایچون فدا اولنان غانغره نلی عضوکی اوده کسلوب آتیلما مشدر .

پک اعلا یا مسلمانلرده کی شو بر برینی تکفیر ایتک ، ضلاله ، فسق وفجوره نسبت ایله مک هوسی نه زمان باشلادی ؟ زید بدعتله ، عمرو زندقه ایله اتهام اولتمق عادتى نه وقت رواج بولدی ؟ اولکی مقاله لریمزده سویله مشدک ، شیمدی ده سویله رزکه بو علت دینده آثارضعف باشلادیغی ، ارباب بصیرت بربر رفتیه قربان اولدیغی زمانلرده یوزکوستردی . او فتنه لرایسه شوکت اسلامی محکوم انحطاط ایله مک ایچون شرقده غربده اعدای دین طرفندن اشعال ایدلمش ایدی . آرتق روحی روح اسلامیته هیچ بر زمان قاینایه میان بر طاقم بیکانه لر امر دینده مرجع کل اولدیلر . مسلمانلرده اقوام سائرہ یی تقلیداً اساساً دینده اولمایان بر طاقم بدعتلر اختراعنی دینہ خدمت صورتنده تلقی ایتدیلر . دینک اوشانی ماضیسنی ، اسلافک اوبیوک سوزلرینی اونوتدیلرده دیندن هیچ نصیبی اولمایان بر سورو بیکانه لرک سوزلرینی حجت طانیر اولدیلر . امور مسلمینه جاهلار مستولی اولدی ؛ ارشاد انامی ارباب ضلال درعهده ایتدی . بو آرائق دینده بر غلو پیدا اولدی . علوم دین ایله اوغراشدقلرینی ادعا ایدنلر آراسنده دینی بیلہ مکدن ناشی اوفق بر سیدن طولانی بربرینی تکفیر ایتک ، خروج عن الدینله اتهام ایلک امور عادیه دن اولدی ، چهل آرتدجه باطلده غلو چوغالدى .

کیخسرو قره زوسک حکایه سندن پک زیاده متأثر اولور . مسطور صحائف تاریخ اولان بو حکایه صحیح ایسه ایشته انقلابات عالمک عبرت آمیز مثاللرندن بری ده بودر ، برکت زاده : اسماعیل صفی

دین نه قدر مساعده ایش

ای قارئه ، کل سنکله ال اله ویره لمده ماضی یه طوغری یوکسله لم . شو محیط جهالتدن صیریلهرق او عالم نورانور معرفتی بولدقندن صوکره اولان خلفای امویہ نک ، خلفای عباسیه نک یاننده براز توقف ایدلم ؛ اونلرک اطرافنده کی نقهائی ، متکلمینی ، محدثینی ، مجتهدینی ، ادبانی ، مورخینی ، طبیبی ، فلکیونی ، ریاضیونی ، جغرافیونی ، طبیعیونی ، الحاصل هر شعبه معرفتده کی ارباب رسوخی برر بر نظر حرمتدن کچیره لم . باق ، هرکس کندی دائره اختصاصنده کیجه یی کوندوزه قاتمش چالیشوب طور یور ؛ مشغله سنی بیتزدکن صوکره یانی باشنده کنه توجه ایدوب اونکله همدست مواخات اولیور . فقیه متکلم ایله ، محدث طبیب ایله ، مجتهد ریاضی ایله مضافحه ایدیور . هر بری کندی شعبه علمنده رفیقندن معاونت کوره چکنی بیللیورده اوکا کوره طاورانیور .

بوراده براز اکلندکن صوکره هایدی بر مؤسسه علمه کیرلم : برچوق اعظم طویلانمشلر ؛ آره لرنده کی اختلاف فکر ونظره رغماً کمال وفاق واتحاد ایله چالیشوب ، مباحثه ایدوب طور یورلر . ایشته حافظ حدیث امام بخاری عمران بن حطان خارجینک اوکنده دیز چوکمش ، اوندن حدیث اوقویور . ایشته معتزله نک رئیسی عمرو بن العبد کبار تابعیندن شیخ حسن بصرینک حضورنده کمال حرمتله اوطورمش ، اوندن تدرس ایدیور . [حتی حسن بصری یه عمروی صورمشلر ، شویله دیمش ؛ او یله بر آدمی صوریورسک که کویا تربیه سنه ملکار ، تأدینه نیلر مأمور ایدلمش . اطوارنده ، اخلاقنده ذرہ قدر اطرادسزلق یوق . امر ایتدیکی شیئه هرکسدن زیاده کندی امتثال ایدر ؛ نهی ایتدیکی شیدن اک زیاده کندی اجتناب ایلر . ظاهری باطنه ، باطنی ظاهرینه بوقدر چوق بکزه یی آدم کورمدم] .

براز ده ا یوقاری یه طوغری چیقه لمده ابوحنیفه یی کورلم . قوجه امام ، مذهب زیدیه صاحبی امام زیدبن علینک اوکنه چوکمش اوندن اصول عقائد اوقویور ، فقه اوکره نیور . آره لرنده ایکی صاحب رأیک اظهار حقیقت ایچون مراجعت ایتدیکی مناظره ادیبانه دن باشقه بر حادثه کچمیور . بونلری ده براقه لم ، صف صف دیزلمش ، حلقه حلقه اوطورمش بیکلرجه علمای ملتک آرسندن کچلم . باق هر برینک طریق طلبلری باشقه ، لکن جمله سنک غایه املی برکه اوده علمدن ، حقیقتدن عبارت . هر بری بر ساعت فکر آ چالیشمق التمش سنه لک عبادتن خیرلیر . (حدیث) عقیده سنده متحد .

خلیفه لر بوتون ائمه دین ، بوتون مجتهدین . فقیهلر ، محدثلر ،